

Fältförsök med genetiskt modifierad potatis, AM04-1020

BESLUT

Jordbruksverket bifaller ansökan. Detta tillstånd gäller till och med den 31 december 2014. Som villkor för beslutet gäller att odling och hantering av den genetiskt modifierade potatisen ska ske i enlighet med vad som har angivits i ansökan. Dessutom ska nedanstående villkor följas.

1. Ni ska varje år skriftligen informera de berörda kommunerna och annonsera i relevant lokalpress om de planerade försöken. Det ska framgå av annonserna i vilka kommuner försöken kommer att ske. Kopior av informationen och av de publicerade annonserna ska ha kommit in till Jordbruksverket före sättningsdag.
2. Ni ska varje år ge försöksutförarna noggranna skriftliga instruktioner om hur försöken ska genomföras och skötas, inklusive skörd och efterbehandling av försöksytorna. En kopia av de skriftliga instruktionerna ska ha kommit in till Jordbruksverket före sättningsdag.
3. Kartor som anger varje försöksytas exakta läge ska ha kommit in till Jordbruksverket före sättningsdag. Alla försöksytor ska även koordinatsättas med GPS, alternativt mätas ut i förhållande till fasta punkter i landskapet så att de är möjliga att hitta även efter att försöken har avslutats.
4. Inom en vecka efter sättningsdag ska uppgifter om försöksytornas storlek och sådatum ha kommit in till Jordbruksverket.
5. Senast den 31 december varje år som fältförsök genomförs ska ni lämna in en rapport. Rapporteringsformuläret som ni ska använda finns på Jordbruksverkets webbplats. Det sista årets rapport ska vara en slutrapport i samma formulär.

ÄRENDET

Den 29 december 2009 ansökte ni om att under åren 2010-2014 få genomföra avsiktlig utsättning av genetiskt modifierad potatis. Potatisen, AM04-1020 har testats i fält i Sverige sedan 2004.

Potatisen har modifierats med fragment av en gen (*gbss*) som kodar för enzymet granulbundet stärkelsesyntas (GBSS) med ursprung från potatis, *Solanum tuberosum*. Genom att införa fragment av genen duplicerade och inverterade inhiberas RNA-transkriptionen av *gbss* och inget enzym bildas. Granulbundet

stärkelsesyntas är ett enzym som syntetiserar stärkelsen amylos. Genom att nedreglera enzymet dämpas syntesen, och därmed halten, av amylos vilket också resulterar i en ökad mängd amylopektin.

Som selektionsgen har acetohydroxysyrasyntasgenen *ahas* från *Arabidopsis thaliana* använts. Genen har en punktmutation som gör att AHAS-proteinet ger tolerans mot herbicider inom gruppen imidazoliner.

Försök kommer att genomföras i en eller flera av följande kommuner: Boden, Halmstad, Haparanda, Kristianstad, Lidköping, Lomma, Skara, Piteå, Vara, Luleå, Umeå och Övertorneå. Utsättningen kommer att ske på maximalt 50 ha per år.

Syftet med försöket är att under fältförhållanden studera de modifierade egenskapernas stabilitet, identifiera eventuella morfologiska avvikelser, producera fältodlat material för laboratorieförsök, utvärdera klonernas agrikulturella och industriella värde samt producera utsäde för eget bruk till nästföljande års fältförsök. Även praktiska försök för att testa stärkelsekvaliteten kan genomföras.

Skyddsåtgärder

Ni har i enlighet med försiktighetsprincipen i 2 kap. 3 § miljöbalken föreslagit en rad förebyggande skyddsåtgärder. De mest betydande redovisas nedan.

Ett avstånd på 10 meter kommer att hållas mellan försöksfälten och annan potatisodling. Vid utsädesodling tillämpas avstånd enligt Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1995:90) om certifiering m.m. av utsädespotatis.

All upptagning kommer att göras med stor noggrannhet för att så långt som möjligt eliminera förekomst av s.k. överliggare. Skörden kommer att utföras maskinellt. Alla maskiner som används i skörden kommer att rengöras på fältförsöksytan efter skörden.

Året efter ett avslutat försök kommer fälten att trädas eller besås. Grödan som sås på fälten kommer inte att användas till foder eller livsmedel. Grödan ska möjliggöra en effektiv kontroll och destruktion av överliggare. Potatis får inte odlas på fälten förrän en odlingsäsong gått utan att överliggande potatis observerats. Efter utsädesodlingar kan klonen AM04-1020 odlas på ytan igen men annan potatis får odlas tidigast efter en odlingsäsong gått utan överliggare men inte tidigare än två år.

Den genetiskt modifierade potatisen ska lagras skild från annan potatis och vara väl märkt. Lagerplatser med kontaktperson meddelas Jordbruksverket årligen.

De delar av skörden som inte används för utsäde, analys eller stärkelseproduktion i experimentell skala destrueras genom fermentering i biogasanläggning, nedbrytning under 4 månader i gödselbehållare, autoklivering/kokning, frysning eller förbränning. Avrens från sortering kan även destrueras genom djup, minimum 50 cm, nedgrävning. Information om

destruktionsplats med kontaktperson meddelas Jordbruksverket innan destruktionsarbete påbörjas.

Transport sker med ett separat transportmedel, som inte lastar annan potatis, alternativt i märkta, väl tillslutna containrar eller säckar.

Inkomna synpunkter på ansökan

Ekologiska Lantbrukarna, Gentekniknämnden, Greenpeace, Kemikalieinspektionen, Lantbrukarnas Riksförbund (LRF), Livsmedelsverket, Naturvårdsverket, Svenska Naturskyddsföreningen och Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) har getts möjlighet att yttra sig över ansökan. Inkomna synpunkter från remissinstanserna redovisas i bilagan tillsammans med Jordbruksverkets kommentarer.

Enligt 2 kap. 10 § förordningen (2002:1086) om utsättning av genetiskt modifierade organismer i miljön ska allmänheten och andra intresserade ges tillfälle att yttra sig innan Jordbruksverket beslutar i ärenden om fältförsök. En sammanfattning av ansökan har lagts ut på Jordbruksverkets webbplats och det har därigenom funnits möjlighet att lämna synpunkter på ansökan.

Jordbruksverket har fått in synpunkter från Småbrukare i väst och enskilda personer. De synpunkter som berör ansökan redovisas i bilagan.

Behöriga myndigheter i EU enligt direktiv 2001/18/EG om avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade organismer i miljön, har getts möjlighet att yttra sig över en sammanfattning av ansökan.

Jordbruksverket har inte fått in några synpunkter från dessa myndigheter.

Naturvårdsverket har avstått från att yttra sig över ett förslag till beslut i enlighet med 2 kap. 11 § förordningen om utsättning av genetiskt modifierade organismer i miljön.

SKÄL FÖR BESLUTET

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 13 kap. 12 § miljöbalken krävs tillstånd för att genomföra en avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade organismer. Jordbruksverket är tillsynsmyndighet för avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade växter enligt 13 d § tredje punkten och punkten F i bilagan till förordningen (1998:900) om tillsyn enligt miljöbalken. Enligt 2 kap. 2 § förordningen om utsättning av genetiskt modifierade organismer i miljön prövar också tillsynsmyndigheten frågor om tillstånd.

Enligt 2 kap. 2 § miljöbalken ska alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet.

Enligt 2 kap. 3 § miljöbalken ska alla utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I samma syfte ska vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Detta framgår även av 1 kap. 3 § förordningen om utsättning av genetiskt modifierade organismer i miljön.

Av 2 kap. 6 § miljöbalken framgår att för verksamheter som tar i anspråk markområden ska en sådan plats väljas att ändamålet kan uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön.

Av 2 kap. 7 § miljöbalken framgår att kraven i 2 kap. 2-5 §§ och 6 § första stycket gäller i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Vid denna bedömning ska särskilt beaktas nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder. Av propositionen till miljöbalken, 1997/98:45, del 1 sid. 231f, följer att hänsynsreglerna i miljöbalken ska tillämpas så att inte orimliga krav ställs på verksamhetsutövaren med hänsyn till den effekt som skyddsåtgärder och försiktighetsmått kommer att ha på miljön och kostnaderna för dessa åtgärder. Vidare anges att någonstans går en gräns där marginalnyttan för miljön inte uppväger de kostnader som läggs ned på försiktighetsmått. Detta gäller oavsett vilken verksamhet det rör sig om.

Enligt 13 kap. 8 § miljöbalken ska avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade organismer föregås av en utredning, som ska kunna läggas till grund för en tillfredsställande bedömning av vilka hälso- och miljöskador som organismerna kan orsaka.

Enligt 13 kap. 13 § miljöbalken får tillstånd lämnas endast om den verksamhet som ansökan avser är etiskt försvarbar.

Miljöriskbedömning

Jordbruksverket utförde och redovisade en miljöriskbedömning för avsiktlig utsättning av potatisen AM04-1020 i beslut från den 16 mars 2005 (dnr 22-7943/04). Jordbruksverket har granskat ansökan och miljöriskbedömningen. Det har inte framkommit ny information från rapporteringen av redan utförda försök eller från annan forskning som ändrar den tidigare miljöriskbedömningen som Jordbruksverket utfört.

Ni föreslår att ett avstånd på 10 meter ska hållas till annan odling av potatis. I ansökan från 2004 uppgavs att avståndet skulle vara 20 meter. Jordbruksverket anser att det kortare avståndet inte innebär en ökad risk för människors hälsa eller miljö. Jordbruksverket bedömer att de föreslagna skyddsåtgärderna är tillräckliga för att förhindra omedelbara eller fördröjda, direkta eller indirekta negativa effekter på människors hälsa eller miljön.

Livsmedelsverket ser ingen anledning att motsätta sig att ansökta fältförsök genomförs. Se bilaga för Livsmedelsverkets hela riskbedömning.

Slutsats miljöriskbedömning

Jordbruksverket anser att ni har lämnat en riskbedömning som är rimlig och bedömer att de föreslagna skyddsåtgärderna är tillräckliga för att skydda människors hälsa och miljön.

Övrig bedömning

Kunskapskravet, bästa möjliga teknik och lokaliseringsprincipen

Ni har erfarenhet av försöksverksamhet med genetiskt modifierade växter. I ansökan finns information som visar att kunskapen om den genetiskt modifierade potatisen är god och försöksupplägg och föreslagna skyddsåtgärder visar på en insikt i den potentiella miljöpåverkan som kan föreligga med verksamheten. Jordbruksverket bedömer att ni uppfyller kunskapskravet (2 kap. 2 § miljöbalken).

Jordbruksverket bedömer att försöksupplägg och föreslagna riskhanteringsåtgärder, tillsammans med villkoren i detta beslut, innebär att bästa möjliga teknik används vid försöket (2 kap. 3 § miljöbalken).

Försöken kommer att utföras i jordbruksområden, på befintliga fält. Försöken kommer inte att ligga i närheten av några officiellt erkända biotoper eller skyddade områden. Under dessa förutsättningar kan inget inget specifikt jordbruksområde i de aktuella kommunerna anses som bättre eller sämre lämpat för denna typ av fältförsök. Jordbruksverket gör bedömningen att ingen försöksplats, vald enligt kriterierna ovan, kommer att innebära att verksamheten medför någon olägenhet för människors hälsa eller miljön (2 kap. 6 § miljöbalken). Jordbruksverket kommer att få uppgifter om de exakta platserna före sådd och kontrollerar då om platserna uppfyller kraven.

Gentekniknämndens etiska överväganden

I etiktraditionerna finns väldigt lite som kan tillämpas på växter. De två stora huvudlinjerna ger i huvudsak en etik som primärt handlar om förnuftiga varelser eller kännande och upplevande varelser. Växter kan inte skadas moraliskt sett enligt dessa synsätt. Vad vi gör mot växter får, enligt dessa synsätt, moralisk relevans genom att handlingen kan få konsekvenser för andra förnuftiga/kännande varelser.

Det finns tolkningar av föreställningar som "naturlighet" och "skapelsens integritet", vilka ibland anges som stöd för att motsätta sig genetisk förändring av organismer. Sådana tolkningar torde utesluta de flesta former av genetiska förändringar, t.ex. överföring av gener mellan arter. Gentekniknämnden ansluter sig inte till sådana inställningar, utan bedömer varje fall av genetisk förändring för sig. Etiska aspekter på genetiskt modifierade växter och mikroorganismer hänför sig i detta sammanhang i huvudsak till etiska aspekter av konsekvenser av genetiskt modifierade organismer vid försöksodling, marknadsintroduktion etc.

Tillämpning av försiktighetsprincipen kan förstås som ett försök att allvarligt beakta risken för oönskade konsekvenser.

Potatis har inga vilda, korsningsbara släktingar i Sverige och en bedömning av genspridning till vilda populationer är därför inte aktuellt.

Fältförsöken ingår i forskning som syftar till att optimalt utnyttja potatisens genetiska potential. Denna forskning kan långsiktigt ha en stor samhällsnytta då den kan bidra till ett konkurrenskraftigt jordbruk och leda till mer effektiva processer i den därtill kopplade processindustrin.

Gentekniknämnden anser att de åtgärdsplaner för kontroll, övervakning och avfallshantering som redovisas i ansökan är tillräckliga för att säkerställa att fältförsöken inte leder till negativa konsekvenser för miljön och att fältförsök därmed är etiskt acceptabla.

Krav på särskilda etiska hänsyn

Enligt 13 kap. 10 § miljöbalken ska särskilda etiska hänsyn tas vid verksamhet med genetiskt modifierade organismer. I propositionen till miljöbalken 1997/98:45, del 2, utreds vad det kan betyda att etiska hänsyn ska tas. Bland annat har människan ett ansvar att förhindra allvarliga störningar i de ekologiska systemen liksom att tillse att olika gentekniska tillämpningar inte uppfattas som stötande eller stridande mot god sed och allmän ordning (sid. 159). Etisk värdering handlar om att göra en avvägning mellan olika intressen. I kraven på särskilda etiska hänsyn ligger enligt propositionen till miljöbalken även att genteknisk verksamhet bör tillåtas endast om den medför en samhällsnytta, dvs. en nytta som inte begränsar sig till verksamhetsutövaren, utan som också har ett allmännyttigt värde (sid. 160). De etiska hänsyn som ska tas vid användningen av genteknik rör inte bedömning av tekniken som sådan (sid. 163).

Jordbruksverket anser att endast etiska aspekter som rör den ansökta verksamheten ska bedömas. De etiska överväganden som görs i det här beslutet berör därmed bara fältförsöket i fråga. Etiska aspekter som hänger samman med utsläppande på marknaden bedöms vid ansökan om sådan verksamhet.

Ett enskilt fältförsöks allmännyttiga värde handlar vanligen i första hand om kunskapsinsamlande och utveckling av handlingsalternativ för jordbruket. Jordbruksverket bedömer att fältförsöket med potatisen skulle kunna ge ökad kunskap om den genetiskt modifierade växten och om möjligheten att i senare skede förenkla processen med stärkelseframställning. Det är viktigt för den svenska jordbruks- och trädgårdsnäringens konkurrenskraft att det bedrivs försök för utvärdering och anpassning av tänkbara produkter för svenska förhållanden.

Jordbruksverket kan inte se att närvaron av de införda generna eller egenskaperna som uttrycks vid den sökta användningen skulle kunna uppfattas som stötande eller stridande mot god sed och allmän ordning. Jordbruksverket kan inte heller se att fältförsöket nämnbart skulle kunna påverka andra etiska aspekter negativt såsom ändrade arbetsförhållanden eller kulturmiljö.

Slutsats av övrig bedömning

Jordbruksverket har identifierat viss samhällsnytta och har inte kunnat identifiera några särskilda etiska eller andra aspekter som talar emot ett godkännande av ansökan.

Sammantagen bedömning

Vid en sammantagen bedömning av miljöriskbedömningen och den övriga bedömningen anser Jordbruksverket att fältförsöket är säkert för människors hälsa och miljö, är etiskt försvarbart samt uppfyller övriga krav.

Jordbruksverket anser att tillstånd för verksamheten kan lämnas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om ni vill överklaga detta beslut ska ni skriva till Miljödomstolen i Växjö. Skrivelsen ställs alltså till miljödomstolen men ska skickas eller lämnas till **Statens jordbruksverk, 551 82 Jönköping**. I skrivelsen ska ni ange vilket beslut som överklagas och den ändring i beslutet som begärs. Överklagandet ska ha kommit in till Jordbruksverket inom tre veckor från den dag då ni fick del av beslutet.

I detta ärende har avdelningschefen Olof Johansson beslutat. Heléne Ström har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har även Tobias Olsson och juristen Charlotta Andersson deltagit.

Olof Johansson

Heléne Ström

ÖVRIGA UPPLYSNINGAR

Ändrade förhållanden samt nya uppgifter som har betydelse för riskbedömningen ska anmälas till Jordbruksverket. Detta framgår av 2 kap. 15 § förordningen om utsättning av genetiskt modifierade organismer i miljön.

Observera att utsäde som i senare generationer ska certifieras redan från in vitro stadiet ska följa de krav som anges i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1995:90) om certifiering m.m. av utsädespotatis. Detta gäller t. ex. krav på testning av ursprungsmaterialet avseende frihet från växtskadegörare.

För certifiering av sorter i sortprovning gäller kommissionens beslut (2004/842/EG) om genomförandebestämmelser enligt vilka medlemstaterna får tillåta utsläppande på marknaden av utsäde som hör till sorter för vilka det har lämnats in ansökan om införande på den nationella sortlistan för arter av lantbruks- eller köksväxter.

Observera också att certifiering av utsäde av en GMO-sort inte är möjlig innan denna fått ett marknadsgodkännande på EU-nivå.

Försöksutsäde som inte certifieras ska vara försett med växtpass och följa de regler som anges i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1995:94) om skyddsåtgärder mot spridning av växtskadegörare.

För transport finns bestämmelser i Jordbruksverkets föreskrift (SJVFS 2003:5) om avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade växter.

Bilaga: Sammanställning av remissvar med Jordbruksverkets kommentarer

Inkomna synpunkter och Jordbruksverkets kommentarer

	Synpunkter	Jordbruksverkets kommentar
Gentekniknämnden	Vi har ur miljösynpunkt inga invändningar mot ett godkännande av fältförsök med den genetiskt modifierade potatisen AM04-1020. Vi anser att fältförsöken är etiskt acceptabla.	Redovisning av Gentekniknämndens etiska överväganden finns under rubriken <i>Gentekniknämndens etiska överväganden i beslutet.</i>
Naturvårdsverket	Naturvårdsverket avstår från yttrande.	-
Livsmedelsverket	<p>Livsmedelsverket har inte identifierat någon risk för djur och människor med att potatisen AM04-1020 i stället för den vanliga stärkelsen (cirka 25% amylos och 75% amylopektin) innehåller en stärkelse som nästan uteslutande innehåller amylopektin.</p> <p>Den enda aminosyra-substitution i det överförda muterade AHAS-enzymet ändrar bindningsplatsen för imidazolinherbicer och resulterar i att växten blir tolerant mot imidazolinoner, vilket utnyttjas när de transformerade växtcellerna selekteras i vävnadskultur. Sådana herbicer är inte godkända för användning på odlade grödor i Sverige och Livsmedelsverket förutsätter att imidazolinon-herbicer inte kommer att användas under odlingen av denna potatis. I och med att potatisen AM04-1020 uttrycker ett muterat AHAS enzym finns en potentiell möjlighet till att den genmodifierade potatisen skulle kunna vara mer toxisk eller allergiframkallande än traditionell potatis. När aminosyrasekvensen hos det nya proteinet som uttrycks i potatisen av Livsmedelsverket jämfördes med aminosyrasekvensen hos kända toxiska eller allergena proteiner observerades ingen sekvenslikhet. Inte heller den växt från vilken <i>ahas</i>-genen hämtats, <i>Arabidopsis thaliana</i>, är känd för att ge upphov till allergier. Då dessutom det</p>	-

	<p>aktuella potatismaterialet inte är avsett att konsumeras av människor eller utfodras till djur, finns ingen påtaglig risk för livsmedelsallergi. De prelimiära utvärderingar som gjorts antyder dessutom att det är osannolikt att potatisen AM04-1020 skulle utgöra en potentiell allergirisk vid hantering av den transgena växten och därmed vara en arbetsmiljörisk under fältförsöket.</p> <p>De åtgärder som vidtas med nuvarande praxis för utsättning skyddar försöket mot skada av större vilda djur (t.ex. med stängsel) och garanterar att potatisen AM04-1020 skördas, förvaras, transporteras och deponeras/destrueras på ett sådant sätt att en okontrollerad kontakt med djur minimeras. Därför betraktas den total inverkan på djurhälsan, förutom de nutritionella aspekterna, som försumbar.</p> <p>Eftersom den sökande inte lämnat några vetenskapliga data som stöd för att halten av naturliga toxiner, till exempel glykoalkaloiderna solanin och chakonin, inte förändrats i den transformerade potatisen, skall sådana knölar inte konsumeras innan en fullständig riskvärdering utförts.</p> <p>Livsmedelsverket förutsätter att det skördade växtmaterialet som omhändertas för kommande analyser kommer att hanteras på ett sådant sätt att ingen risk för konsumtion uppstår. Samma gäller eventuella produkter som framtagits ur materialet. Den sökande har dessutom föreslagit metoder att minimera risken att människor oavsiktligt skulle kunna exponeras för den genetiskt modifierade potatisen efter att försöksodlingarna avslutats. Följs föreslagna åtgärder kommer få personer att exponeras för den transgena potatisen.</p> <p>Sammantaget ser Livsmedelsverket ingen anledning att motsätta sig att ansökta fältförsök genomförs.</p>	
Kemikalieinspektionen	Kemikalieinspektionen har inga synpunkter.	-
Allmänhetens frågor och	Jag motsätter mig dessa fältförsök och kräver att ansökningarna avslås. Med motivering att	Företaget kontrollerar och destruerar kvarliggare i fält

<p>kommentarer (endast kommentarer som berör ansökan har återgetts)</p>	<p>Företaget Plant Science AB tar inget ansvar efter att försökstiden gått ut, de är inte villiga att genomföra någon effekt-uppföljning av försöken. De kan inte säkerställa att gener inte sprids via pollen till närliggande potatisodlingar då pollinerande djur rör sig över betydligt större avstånd än 10 meter. För alla GM - grödor föreligger risk att det sprider sig och hybridiserar med närbesläktade arter, detta kan inte vara förenligt med regeringens uppställda miljömål som åberopar skyddet av den biologiska mångfalden. I begreppet biologisk mångfald är även skyddet av genetiska populationer inbegripet. Detta kan inte säkerställas så länge GM - grödor får tillstånd att sås i Sverige.</p>	<p>minst två år efter avslutat försök. Korsningar mellan potatis och andra <i>Solanaceae</i> ger inte livskraftig avkomma. Invasiva eller bestående effekter på den biologiska mångfalden av fältförsöket är inte sannolik. Sannolikheten att korsning sker till odlad potatis är mycket låg, men inte osannolik. Även om en korspollinering skulle ske är det låg sannolikhet att fröet av en potatishybrid gror, att fröet gror just ett år då det odlas potatis på platsen igen, att fröplantan överlever markbearbetning, sätning, kupning, växer i raden och slutligen hamnar i skörden.</p>
	<p>Småbrukare i Väst avstyrker alla former av försöksodling av grödorna.</p>	<p>-</p>
	<p>Överhängande risk finnes för att pollination av konventionell/ekologiska potatisblommor och frukt/frösättningar innehållande GMO-hybrider föreligger runt kommande försöksodlingar.</p> <p>Att påstå att potatisen förökas med enbart sättpotatis från tidigare odling (GMO-fria potatisar) är befängt, alla som har odlat potatis vet att normalt låter man blasten vissna/torka innan skörd av potatisarna i jord. Att påstå att kontamineringsrisken för matpotatis ej finns för att grödorna från försöksodlingarna destrueras är en felaktig slutsatts av SJV. Ni låter GMO-potatisarna blomma eller hur? Riskerna för att årets fröställningar blir kvar (nedmald som gröngödsel) i fälten innehållande livskraftiga GMO-hybrider som nästa år gror sida vid sida med årets utsädes satta potatisar är överhängande runt dessa försöksodlingar. Då kan kontamineringen öka för vart år som går.</p>	<p>Se Jordbruksverkets kommentar ovan.</p>